

**ATESTUOTŲ ARCHITEKTŲ (STATYBOS TECHNINĖS VEIKLOS PAGRINDINIŲ SRIČIŲ IR TERITORIJŲ PLANAVIMO VADOVŲ)
 KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO MOKYMO PROGRAMOS PRIEDAS NR. 7**

Mokymų temos: Kvalifikacijos tobulinimo kursų metu skaitomos šios paskaitos, vedami seminarai:

Eil. Nr.	Kvalifikacijos tobulinimo temos pavadinimas	Turinys	Kvalifikacijos tobulinimo būdas (forma)	Kursų trukmė (ak. val.)	Lektorius ir jo kvalifikacija*
3.	TEMOS, AKTUALIOS VISIEMS ATESTUOTIEMS ARCHITEKTAMS				
3.1.	„Miesto tankumo sampratos, jų urbanistinė raiška ir socialiniai poveikiai“	Miesto tankumas, dar 1938 m. miesto sociologijos klasiko Louis Wirth, įvardintas kaip vienas miestą apibrėžiančių bruožų, miesto planavimo istorijoje patyrė ne vieną virsmą. XIX a. pab. - XXa. I. p. miestų planavimo teorijos siūlė sykiu mažinti miestų tankumą planuojant priemiesčius ir didinti įgyvendinant funkcionalistinio miesto vizijas. Abiem būdais siekta keisti istorinį miestų audinį ir su juo siejamą miesto tankumą, kaip pagrindinį miestų problemų šaltinį. Šiandien miestų tankinimas, sumani plėtra, kompaktiškas miestas tampa populiaria miesto planavimo vizija. Šiame kontekste svarbu kelti klausimus, kaip suprantamas ir įgyvendinamas tankumas, ar tai priemonė ar tikslas savaime, kokie jo socialiniai poveikiai ir kas juos lemia? Paskaitos tikslas – atsakant į šiuos klausimus, atskleisti ryšius tarp tankumo matavimų, urbanistinės raiškos ir jos medijuojamų socialinių poveikių.	Paskaita	2-4 ak. val.	Sociologė, miesto tyrėja, soc. m. dr. Dalia Čiupailaitė-Višnevskā
3.2.	„Kam reikalingas miestų tankinimas: Vilniaus atvejis“	Miesto tankinimas ilgą laiką buvo nepatogi TABU tema, nagrinėjama tik siaurose uždaroje profesionalų diskusijose. Viešumoje ji buvo sutinkama akivaizdžiai priešiška ir tokia sąvoka net nebuvo vartojama bendruosiuose planuose ir vystymo strategijose. Džiugu, bet situacija keičiasi. Ir platesni visuomenės sluoksniai jau suvokia, kad miestai, tame skaičiuje ir pasaulio paveldo sąrašė esantys, gimė, augo ir formavosi tankėdami. Ilgainiui suvokta, jog tam, kad urbanistinė struktūra funkcionuotų, būtina tam tikras viešųjų erdvių, gatvių, infrastruktūros ir paslaugų vartotojų skaičius.	Paskaita	2-4 ak. val.	Architektas-urbanistas Mindaugas Pakalnis

		Reikalingas šurmulyš gatvėse ir vaikai, žaidžiantys parkuose. Tad paskaitoje pabandysime padiskutuoti, koks tas teisingas Vilniaus gyventojų tankis, kaip suformuoti tankią, bet gyvenimo kokybę užtikrinančią urbanistinę struktūrą, kokie Vilniaus tankėjimo rezervai . Su statistika ir žemėlapiais.			
3.3.	„Apie urbanistinį tankinimo poveikį ir planavimo motyvus“ (On urban densification effects and planning motivations) (paskaita anglų k.)	Ar didesnis miestų tankumas prisideda prie tvaresnių miestų ir bendruomenių? Šioje paskaitoje nagrinėjamas didesnio tankumo (kaip priemonės) efektyvumas siekiant tvarios miesto plėtros (tikslu). Pasak lektorės, tyrimai parodė, kad nors yra teigiamas miestų tankinimo poveikis viešajai infrastruktūrai, transportui ir ekonomikai, bet yra ir neigiamas poveikis aplinkai, gyventojams ir jų sveikatai. Tai atskleidžia, kokia sudėtingas užduotis tenka miestų planuotojams - įvertinti kompromisus, susijusius su tankinimu, ir prisitaikyti prie dabartinių urbanizacijos tempų, ir užtikrinti gamtinės aplinkos bei gyventojų gerovę. Nustatyta, kad kai kurios temos yra per daug atstovaujamos tyrimuose (transporto poveikis), retai aptariamos praktikoje (poveikis aplinkai), o lyginant motyvus ir įrodymus (socialinis poveikis) yra nesuderintos. Meta Berghauser Pont parodys, kad planavimo praktika Švedijoje labiau teigiamai vertina tankinimo indėlį į tvarią miestų plėtrą, nei rodo tyrimo rezultatai. Tad mokslinė siūlo įrankį, leidžiantį praktiškai naudotis visa duomenų baze ir rezultatais.	Paskaita	2-4 ak. val.	Architektė-urbanistė, dr. Meta Berghauser Pont
3.4.	„Žaliosios erdvės formuojant kompaktišką miestą“	Pastaraisiais metais miesto veidą formuojančių specialistų tarpe ir viešoje erdvėje daug kalbama apie kompaktišką miestą, jo formavimo teigiamas ir neigiamas puses. Parengtuose strateginiuose ir bendrojo miestų planavimo dokumentuose ypač ryškiai akcentuojama kompaktiško miesto formavimo idėja, netgi pateikiamos pagrindinės šia idėja paremtų urbanistinių struktūrų formavimo kryptys bei principai. Bet, ši idėja, kaip ir kiekviena kita, kartu su galimais pozityviais pokyčiais neša atitinkamą spektrą grėsmių, iš kurių didžiausia yra susijusi su žaliųjų miesto plotų praradimu. Kaip išvengti gamtiniu, socialiniu ir ekonominiu požiūriu nesubalansuoto miestų tankinimo? Kokia turėtų būti teisinė bazė, techniniai reikalavimai reglamentuojantys tokio miesto formavimą? Kokie erdviniai rodikliai objektyviai parodytų kompaktiško miesto ekologinio ir socialinio tvarumo lygį. Atsakymus į šiuos ir kitus su miestų ekologiniu bei socialiniu tvarumu susijusius klausimus bandysime surasti paskaitos ir galimų diskusijų metu.	Paskaita	2-4 ak. val.	VU chemijos ir geomokslų fak. Geografijos ir kraštotvarkos katedros doc. dr. Ričardas Skorupskas

3.5.	„Tankinimo estetika“ („The Aesthetics of Density“)(paskaita anglų k.)	<p>Lektorius klausytojų žvilgsnį kreips į Azijos šalis – ten, kur gyventojų tankumas miestuose seniai kelia problemas, o sykiu – skatina ieškoti sprendimų, kurių kai kurie jau rasti. Paskaitoje E. Kögelis pasidalins per ilgus bendradarbiavimo su Azijos šalimis kaip internetinės platformos "Chinese-architects", veikiančios "world-architects" padalinys Ciuriche, redaktorius ir vadovas sukaupta patirtimi. Vienas kertinių pavyzdžių – Honkongas, kuris laikomas itin tankaus miesto pavyzdžiu dėl didelio daugiaaukščių pastatų kiekio. Iš vienos pusės, tai miestui teikia privalumų, pavyzdžiui, organizuojant viešojo transporto paslaugas. Tačiau yra ir neigiamų padarinių: vienam gyventojui vidutiniškai tenka tik devyni kv. metrai gyvenamojo ploto, o standartizuota komercinių pastatų statyba dažnai nesudaro prielaidų kurti išskirtinę architektūrą. Bėda ir tai, kad veik visų paskirčių statiniai stiebiasi į viršų, tarkime, net mokyklos yra statomos kaip daugiaaukščiai pastatai. Apie visa tai bei kokias strategijas pasitelkia ten kuriantys architektai, kad pavyktų sukurti humanišką architektūrą, ir bus pasakojama paskaitoje.</p>	Paskaita	2-4 val.	Architektas-urbanistas, dr. Eduardas Kögelis
3.6.	„Architektūrą būtina patirti“	<p>Internetas išlaisvino informacijos srautą: dabar nebereikia laukti mėnesio, kad galėtumėte pavartyti rankose žurnalą su naujausiais architektūros objektais. Dabar naujienas iš viso pasaulio galima gauti kasdien „Archdaily“, „Dezeen“, „Architizer“ ir kituose portaluose. Bendrai žvelgiant, informacijos tiršta, bet ji skurdina mus: žiūrėdami į dailias nuotraukas, neturime menkiausios nuovokos, ką reiškia būti viename ar kitame objekte. Todėl kasmet su kolegomis leidžiūsi į architektūros piligrimystę, kad galėčiau ir patirti patikusius Peterio Zumthoro, kitų architektų pastatus, statinius, erdves. Apie tai ir kalbėsiu šioje paskaitoje.</p>	Paskaita	2-4 val.	Architektas, prof. Audrius Ambrasas
3.7.	„Atmosferos projektavimas: tvaraus miestų vystymosi produktas ir metodas?“ („Designing atmospheres: a product and a method for sustainable urban development?“)	<p>Ar atmosferos gali būti projektuojamos? Erdvės yra aranžuojamos pagal mastelį, objektai yra formuojami ir dėliojami, šviesos ir garsai organizuojami, o paviršiaus tekstūros kruopščiai parenkamos, siekiant suteikti norimą nuotaiką konvertuojamoms miesto vietovėms. Tačiau architektai menkai kontroliuoja atsirandančios atmosferos savybes. Nepriklausomai nuo to, ar jie pasirenka kurti atmosferą, arba nutaria neįtraukti jų formavimo į savo užduotis, atmosferos vis tiek egzistuos kaip šalutiniai produktai. Ši paskaita padeda geriau suprasti projektuojamo miesto atmosferas. Joje aptariama, kaip atmosferos neišvengiamai reiškiasi miesto aplinkoje ir kaip kūrėjai įvairiais būdais sužadina, sukuria ir reprezentuoja miesto atmosferą.</p>	Paskaita	2-4 val.	Sociologė, miesto atmosferų tyrėja, soc. m. dr. Anette Stenslund

	(paskaita anglų k.)				
3.8.	„Šviesos architektūroje“ magija	Šviesa dažnai būna kerimai patraukli ir asocijuojama su naujumu, pažanga, žiniomis ir kūryba. Šviesa leidžia matyti vaizdą, todėl ji domino ne vieną menininką ir architektą nuo pat civilizacijos pradžios. Dažnai kaip tik vienoks ar kitoks šviesos taikymo būdas nulemdavo pastatų architektūrą, jų orientaciją ar detales. Kiekvienas kūrėjas įvairiose epochose rasdavo savitą santykį su šviesa ir nuo to, kaip sėkmingai jam pavykdavo suvaldyti šviesą, priklausė kūrinio sėkmė.	Paskaita	2-4 val.	Architektas, hum. m. dr. Martynas Valevičius
3.9.	„Turtinant mūsų supratimą apie architektūrą per neįgaliųjų patirtį“ (Enriching our understanding of architecture through disability experience) (paskaita anglų k.)	Santykis tarp urbanistinės aplinkos ir žmogaus kūno šiuolaikinėje architektūroje retai nagrinėjamas. Jei architektai atsižvelgia į kūną, jie linkę iš jo išvesti matematinės proporcijas, standartą arba funkcinius matmenis, nekreipdami dėmesio į kūniškas pastato patirtis. Šioje paskaitoje gilinuosi į urbanistinę aplinką kitaip, nei įprasta architektūros lauke - atsižvelgdami į tai, kaip konkretus žmogus ją patiria. Užuoat susieję žmogaus kūną su architektūra matematinio būdu, mes sukuriame naują santykį tarp architektūros ir kūno, parodydami, kad mūsų kūnai yra labiau įsitraukę į sukurtos aplinkos patirtį, nei mes manome. Paskaitoje daugiausia dėmesio bus skiriama asmenims, turintiems jutiminių ar fizinių sutrikimų, nes jie gali identifikuoti pastato savybes, kurių architektai gali nepastebėti. Atsižvelgdami į negalią turinčių žmonių patirtis, parodysiu, kad architektūra yra ne tik matoma, bet ir patiriama visais pojūčiais - tokiu atveju, estetika gali įgyti platesnę prasmę. Toks žiūros kampas leidžia geriau suprasti, kas yra architektūra.	Paskaita	2-4 val.	Architektas-inž., hum. m. dr. Peteris-Willemas Vermeerschas

*Išsamiai informacija apie lektorių kvalifikaciją, jų darbovietes ir kt., jei nenurodyta šiame priede, žr. pridedamuose lektorių gyvenimo aprašymuose.

Programą tvirtinu:

Architektūros kokybės vystymo asociacijos
pirmininkė

Aida Štelbienė

Programos priedas Nr. 7 suderintas:

Dėl programos priedo Nr. 7 Statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų kvalifikacijos tobulinimo dalies – Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2024-01-26 raštu Nr. D8(E)-601, Dėl programos priedo Nr. 7 Teritorijų planavimo vadovų kvalifikacijos tobulinimo dalies – Lietuvos architektų rūmų tarybos 2024-01-22 raštu Nr. S24/01/29.